

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

NAGYJAINK ELŐTT TISZTELEGTÜNK A MAGYAR KULTÚRA NAPJÁN

fotó: facebook.com/Zimmethausen Szakliceum

ELŐADÁS AZ ISKOLA DÍSZTERMÉBEN

A magyar kultúra napja alkalom arra, hogy megálljunk egy pillanatra, és tudatosítsuk, mit jelent számunkra a magyar nyelv, történelem és szellemi örökség. Január 22-én ünnepeljük, 1823-ban ezen a napon fejezte be Kölcsey Ferenc a Himnusz, amely nemcsak nemzeti imádságunk, hanem összetartozásunk egyik legfontosabb jelképe is.

Ezen a napon nemcsak a nagy alkotók előtt tisztelgünk, hanem felismerjük saját felelősségünket is: a kultúra élő örökség, amelyet meg kell őriznünk, és tovább kell adnunk.

Január 22-én színvonalas műsort mutattak be iskolánk diákjai tanáraik irányításával. Móra Renáta magyar nyelv és irodalomtanár Kovács Inez és Mihály Gergő közreműködésével interaktív videó bemutatón szemlélte kulturális örökségünk főbb területeit irodalmunkat, zenénket, néphagyományainkat, művészetünket és tudományos értékeinket, külön kiemelve a *hungarikum* fogalmát. A műsor fénypontja a Ferenczy József iskolaigazgató által elmesélt tör-

ténet néptáncdal való elegyítése volt. A Czfirások néptáncsoport tagjai szemet gyönyörködtetően, szívet melengetően jelenítették meg a mese részleteit. Ezt követően Ivácson Richárd XII. osztályos tanuló József Attila gondolatait közvetítette. A Tiszta szívvel című vers szavai a katartikus torokszorító hatást váltott ki.

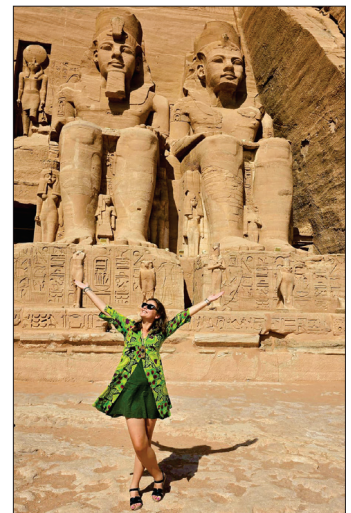
Következtetésként a kultúránk egyszerre őrzi hagyományainkat, és képes megújulni, alkalmazkodni a változó világhoz. A magyar kultúra napja így nemcsak emlékezés, hanem megerősítés is arról, hogy közös értékeink összekötnék bennünket.

MÓRA ÁTILA TANÁR

KÜLÖNLEGES KULTURÁLIS ÉLMÉNY OROSHÁZÁN

2. OLDAL

EGYIPTOM - A FÁRAÓK FÖLDJÉN

ABU SIMBEL
FOTÓ: STAN TÍMEA-ANCA

“A víz nélkülözhetetlen eleme és feltétele az életnek” közhely, melyet sokszor hallhatunk, olvashatunk, de mindaddig csupán egy mondásnak tűnik, amíg el nem látogatunk egy olyan vidékre, ahol nincs víz. Végláthatatlan pusztaság, sziklás síkságok, ami valamikor folyóvíz völgye lehetett, most homokborította szurdokvölgy.

4. OLDAL

GONDOLATOK A TAVALYI KULTURÁLIS RENDEZVÉNYEKRŐL

8. OLDAL

KÜLÖNLEGES KULTURÁLIS ÉLMÉNY OROSHÁZÁN

December 18-án Orosházán egy rendkívüli kulturális eseménynek adtak otthont, amely maradandó élményt nyújtott minden résztvevő számára. Az est egy magas színvonalú, zenés-táncos színházi produkció keretében az álmok erejéről, az elindulás bátorságáról és a hit megtartó erejéről szólt.

A meghívás Szilágyi Mihály szervezőtől, zenésztől és zenekarvezetőtől érkezett, köszönetképpen a korábbi sikeres együttműködésekért, valamint azért, hogy csapattal együtt már két alkalommal is vendégül láthatta őt a Nostalgia Fesztivál közönsége.

Az est központi üzenete az volt, hogy bár az út elején gyakran bizonytalanság és félelem kísér bennünket, mindannyiunkban ott él egy belső fény, amely tovább vezet. Egy lépés, majd még egy – és egyszer csak felismerjük, hogy a saját utunkat járjuk. Ez a gondolat hatotta át a teljes előadást, amely az álmokról, a kitartásról és az önmagunkba vetett hitről mesélt.

A Nagy Amigo Varázs Show különleges, zenés-táncos színházi produkcióként, élő zenével, lenyűgöző bűvésztükkökkel és érzelemdús történettel vezette végig a közönséget egy varázslatos belső utazáson. Az előadás nem csupán szórakoztatott, hanem inspirált és mélyen megérintett, minden korosztály számára érthető és átélhető módon közvetítve üzenetét.

Különös megtiszteltetés volt, hogy a borszéki születésű Fülöp Mihály és leánya, Melinda fellépőként is részesei voltak az eseménynek, hozzájárulva az est művészi gazdagságához.

A szervezők és résztvevők ezúton is köszönetüket fejezik ki Szilágyi Mihálynak a meghívásért, a figyelemért és a gondoskodásért, valamint mindazért az élményért, amely szellemileg és lelkileg is gazdagította a közönséget. Az esemény egyértelműen bizonyította, hogy a kultúra és a művészet képes hidat építeni emberek, közösségek és generációk között.

MOSNEÁG ILONA

AZ ISKOLA ÉS A SZÜLŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az iskola és a szülők kapcsolata alapvető tényező abban, hogy a gyermek harmonikusan fejlődjön, sikeresen tanuljon, és biztonságban érezze magát az oktatás mindennapjaiban. Bár gyakran halljuk, hogy a pedagógus dolga a tanítás, a szülő pedig az otthoni nevelés, valójában a két terület elválaszthatatlanul összefügg. Éppen ezért amellet érvelek, hogy az iskola és a szülők tudatos, rendszeres és őszinte együttműködése nélkülözhetetlen minden gyermek eredményes fejlődése szempontjából.

Először is, a jó együttműködés növeli a gyermek tanulmányi eredményeit. Kutatások és mindennapi tapasztalatok egyaránt igazolják, hogy azok a diákok, akiknek szülei aktívan részt vesznek az iskolai életben – akár csak azzal, hogy érdeklődnek, követik az e-naplót vagy rendszeresen kommunikálnak a pedagógusokkal –, nagyobb motivációval és önbizalommal ta-

nulnak. A pedagógus számára is könnyebb a munka, ha tudja, hogy a család otthon megerősíti azokat az ismereteket és értékeket, amelyeket ő az iskolában közvetít. Ez a közös támogatás olyan stabil háttérrel ad a gyermeknek, amely nélkül a fejlődése sokkal bizonytalanabb lenne.

Másodszor, az iskola-szülő kapcsolat közvetlen hatással van a gyermek érzelmi biztonságára. Ha a gyermek azt látja, hogy a szülője és a tanára tiszteletteljesen kommunikál, együtt keresi a megoldásokat és közösen határozza meg az elvárásokat, akkor sokkal kiegyensúlyozottabbá válik. Ezzel szemben a konfliktus vagy a kommunikáció hiánya könnyen szorongást vagy bizonytalanságot okozhat benne. A gyermek számára az a legbiztonságosabb, ha érzi: a két legfontosabb felnőtt közege ugyanabba az irányba húz, és közösen segíti őt.

Harmadszor, a jól működő együttmű-

ködés segíti a problémák korai felismerését és hatékony kezelését. Ha a szülő és az iskola rendszeresen tartja a kapcsolatot, gyorsabban derül fény olyan nehézségekre, mint a tanulási lemaradás, a magatartási problémák vagy akár a társas konfliktusok. Minél előbb születik megoldás, annál kevésbé mélyül el a probléma, és annál nagyobb eséllyel tér vissza a gyermek a kiegyensúlyozott fejlődés útjára. A kommunikáció hiánya viszont könnyen oda vezet, hogy egy kezdetben apró gond később már komoly akadállyá válik.

Természetesen akadnak ellenérvek is: sok szülő időhiányra panaszkodik, míg egyes pedagógusok túlterheltségre hivatkoznak. Ezek a nehézségek valóságok, ám nem jelentik azt, hogy az együttműködés lehetetlen. A digitális kommunikációs eszközök, a rövid, de rendszeres üzenetváltások, a rugalmas fogadóórák és az online konzultációk mind

(folytatás a 3. oldalon)

NAGY SZENT VAZUL ÉS NAZIANZI SZENT GERGELY PÜSPÖKÖK

Nagy Szent Vazul (Cézarea Kappadókia, 330 körül – Cézarea, 379. január 1.) és Nazianzi Szent Gergely (Arianz, 329/330. – Arianz, 389/390) a négy nagy keleti egyházatya közül való. A 4. században, amikor ők éltek, az Egyház még egységes volt, bár mindenki tudta, hogy a Római Birodalom keleti fele más hagyományokat hordoz, mint a nyugati. A négy nagy nyugati egyházatya Szent Ambrus, Szent Jeromos, Szent Ágoston, Nagy Szent Gergely, a négy nagy keleti egyházatya Nisszai Szent Gergely, Aranyhajó Szent János és a két mostani szentünk, Nagy Szent Vazul és Nazianzi Szent Gergely.

Nagy Szent Vazul a keleti egyház számára olyan, mint számunkra Szent Benedek.

Neki is volt egy nővére, Szent Makrina, aki a nők számára alakította ki azt a szerzetesi életformát, amit Vazul a férfiaknak.

Vazul (akinek a neve görögül Baszileiosz) Kappadókia fővárosában, Cézareában született 330 körül előkelő, keresztény családban. Nagyszüleinek még volt része az utolsó keresztényüldözésben, de amikor Vazul megszületett, az Egyház már békében élt. 4 fiú- és 5 leánytestvér között nőtt fel.

A vallásosságot atyai nagyanyjától és legidősebb nővérétől tanulta. Mindkettőt Makrinának hívták.

Vazul 14 éves korától otthon, Cézareában kezdett tanulni, s azonnal kitűnt társai közül. Konstantinápolyban találkozott Nazianzi Gergellyel és a két leendő szent egymásra talált, először szellemileg, azután lelkileg is.

Kora teljes műveltségével fölszerelve 355-ben Vazul hazatért Cézareába. Még nem volt megkeresztelve. Iskolát nyitott, ügyvédként is dolgozott, de a szívében egyre erősebb lett a vágy, hogy keresztény, sőt szerzetes legyen. Egy napon elhagyta a nyilvánosságot, megkeresztelkedett. Följe-

gyezte: „Mintha mély álomból ébredtem volna, hogy meglássam az evangélium igazságának csodálatos világosságát.”

Megszabadult a vagyonától, és útra kelt: bejárta az akkor híres remetetelepeket, és tanulta a szerzetesi életet. Amikor egy év múlva hazatért, megdöbbenve látta, hogy a cézarei püspök az ariánus eretnekséget vallja. Ezért Vazul nem maradt mellette, hanem a családi birtokon remeteségbe vonult.

Ő sem maradhatott egyedül a magányában (amint Szent Benedek sem). Nazianzi Gergely is meglátogatta, s kis időt nála töltött. Amikor társak szegődtek hozzá, Vazul fölismerte a közösségi, a szerzetesi élet lehetőségét és fontosságát, és elindította azt az életformát, amiből a reguláris, közösségben élő szerzetesség sok más formája kibontakozott. Keleten ő alkotta meg az első regulát, és – ami lényeges változást jelentett – a szerzetesek életében a szellemi munkának, a tanulásnak is fontos helyet biztosított. A keleti szerzeteseket ma is bazilitáknak hívják Vazul görög neve alapján.

A 35. éve körül járt, amikor pappá szentelték, s ez véget vetett visszavonultságának. Ettől kezdve részese a nagy krisztológiai vitáknak, amit az ariánusok tanai váltottak ki. Vitába keveredett a cézarei püspökkel is, aki fölismerte Vazul nagyságát, és maga mellé vette segédpüspököknek. Majd a 40 éves Vazult püspökké választották.

Ezután következett közel tíz esztendő, melyben Vazul a Jó Pásztor nyomában járva támasza lett a nyomorultaknak, segítője a bajbajutottaknak. Püspöki városában a karitatív intézmények addig soha nem láttott rendszerét építette ki. Ugyanakkor őrzője lett az igaz, katolikus tanításnak. Emiatt a császárral nagyon komoly összeütközésekbe került.

Nazianzi Szent Gergely, más családi kö-

rülmények közül indult. Apja kezdetben egy szektához tartozott, anyja viszont buzgó keresztény volt. Hosszú ideig gyermektelenek voltak, s mikor végre a kis Gergely megszületett, édesanyja fölajánlotta őt Istennek. Később az apa is megtért, sőt püspök lett Nazianzban.

Gergely nagyon érzékeny, költői lelkületű volt. Tanulmányai végeztével hazatért, s ekkor keresztkedett meg. Nem véletlen, hogy őt is a négy nagy keleti egyházatya közé sorolták. Ugyanis ő találta meg az antik görög műveltség és a katolikus teológia szintézisének módját. De ő is megszenvedett ezért: bár vonzotta a remetei magány, püspökként kellett szolgálnia előbb szülővárosában, majd Konstantinápolyban. Látnia kellett, mennyi emberi gyarlóság akadályozza az igazság megismerését, a keresztény hit terjedését.

Húsz évvel élte túl a barátját, Vazult, aki után ő volt a niceai hitvallást őrzők támasza és nagy példaképe.

Eme szentekről megemlékezve köszönjük meg Istennek hitünk e két nagy óriását, pillérét. Csodáljuk meg Isten gondoskodó szeretetét, mely a szentek, a mi örök példaképeink közé emelte a szellem óriásait, az egyházatyákat is, és adjunk értük hálát. Adjunk hálát a kegyelemért, mely Ágostont, Jeromost, Vazult, Gergelyt a műveltség csúcsain is megőrizte az igazság befogadásához szükséges alázatban. S mivel azok a problémák, nehézségek, üldözések, melyeket a korai századokban ők megéltek, a tévtanok, melyekkel megharcoltak, végigkísérik az Egyház egész történetét és napjainkban is jelen vannak, kérjük oltalmukat elsősorban a mai teológusok és tanítók számára – de önmagunk számára is. Közbenjárásuk segítsen megtalálni és megőrizni azt az erőt, bátorságot és alázatot, mely az Egyház igaz tanításában való megmaradáshoz mindenkor szükséges.

ELEKES SZABOLCS

(folytatás az 2. oldalról)

olyan megoldások, amelyek csökkentik az időterheket, mégis fenntartják a kapcsolatot. A kérdés tehát nem az, hogy van-e idő, hanem az, hogy a felek felismerik-e a kapcsolat fontosságát.

Összességében tehát az iskola és a szü-

lők együttműködése nem csupán előnyös, hanem nélkülözhetetlen. Ez a partnerség biztosítja a gyermek számára a megfelelő érzelmi és tanulási háttérrel, segít a problémák hatékony kezelésében, és olyan stabil alapot teremt, amely hosszú távon meg-

határozza a gyermek jövőbeni sikerességét. Az iskola és a család közös felelőssége, hogy ezt a kapcsolatot ápolja, erősítse és értékékként kezelje – hiszen végső soron mindkét fél ugyanazért dolgozik: a gyermekért.

KOVÁCS J.

EGYIPTOM - A FÁRAÓK FÖLDJÉN

2025 OKTÓBER

I. RÉSZ

SZFINX ÉS HÁTTERÉBEN A NAGY PIRAMIS

Mars-szerű látvány a repülőből nézve Egyiptom földje. A kietlenség érzése hatott át, az hogy itt az ember túlélni sem tudna, nemhogy nagy civilizációkat hozzon létre... és akkor egyszer csak megjelenik az egyetlen életet adó "folyó-isten", a Nílus, közvetlenül a partján még a repülőgép magasságából is meg lehet pillantani a fákat, a madarakat, a csendes hullámszámát, a lét lüktetését. Akkor rádöbbenem, hogy a több mint 5000 éves történetnek a főszereplője nem más mint a 6800 km hosszú folyó, mely évezredekken keresztül évente kétszer elöntötte árterületeit, és bőséges termést biztosított egy népcsoportnak, melynek túlélése kizárólag ezen a természeti csodán múltott.

Nyilván mindannyian ismerjük a piramisokat, az ókori szentélyeket, a pompásan díszített és mindmáig fennmaradt sírheleket, méltatjuk a fáraókat hatalmukért, a mérnököket, a csillagászokat, és a modern technológiát nem ismerő kőfaragókat, de mégis, hogyan lehetett azt a sok százezer embert munkára fogni, hogy mindezek felépüljenek? Korbáccsal - válaszolnánk ösztönszerűen - ami részben igaz is, de van egy ennél sokkal erősebb ösztönző erő, a HIT. Az a hit, mely a természetimádó/pogány kultúrákat vezérelte évezredekken át a világ minden táján, és késztette arra, hogy emberfeletti építkezésekbe fogjanak. Nem ismerték a természetes meteorológiai jelenségek mögött a fizika törvényeit, így hát vezérek, papjaik, sámánjaik, királyaik, fáraóik isteneket faragtak nekik, és ami a legfontosabb, átvették a "halandók" és az istenek közötti közvetítő szerepét. Egyiptom esetében a fáraó lett az a személy, aki által az istenek védelmezték a népet, közbenjárásuknak köszönhető, hogy a Nílus minden évben kiönt, a sivatag élelmet nyújt a hűséges alattvalóknak. A búza, a takarmánynövények, a gyümölcsök és zöltségek beéréséhez szükséges volt a Nap

melegére, így születik meg a Nap-kultusz, Ré, majd Ámon-Ré névre hallgató, az istenek istene, melynek panteonját kiegészíti Ozirisz - a túlvilág istensége és a fáraók védelmezője, Ízisz - a szerelem istennője, Hórusz - a védelem, a megújulás, a bölcsesség istene, Anubisz - a halál és a balszamosztás istene, aki átsegíti a lelkeket a túlvilágra, és így tovább. Az ókori egyiptomiak életében meghatározó volt tehát a vallás, meg annak gyakorlása. Szentül hittek a túlvilágban, így

mindenki (társadalmi státuszának megfelelően) igyekezett méltó nyughelyet biztosítani magának. Felfedezésük óta, a XVIII. századtól kezdve, ezeket a személyes célú építményeket látogatják utazók milliói, a kárcsak mi is.

Körútunk Hurghada üdülőjén kezdődött, mely rendkívül népszerű célpont a romániai turisták körében szépen felszerelt szállodáinak, all-inclusive szolgáltatásainak köszönhetően. Innen hét órás buszozás után értük el Kairót, Egyiptom 22 millió lakosú fővárosát. A mostani Egyiptommal kapcsolatban ellentmondásos érzéseim vannak: egyrészt csodálatra méltó, hogy autópályák épülnek a sivatagban, több száz kilométeres csatorna-rendszer biztosítja a mezőgazdaság működését, egy teljesen új fővárost építettek fel az utóbbi néhány évben, új repülőtér és nagy sebességű vasútvonal fog működni hamarosan, politikai stabilitás és viszonylagos biztonság van az országban. Ugyanakkor Kairó óvárosa kiábrándító, a háború nyomai még jól láthatóak, a szemét minden utcát ellep, sok épület tetőzet nélküli, a helyiek túlszűfolt, rozoga 30 éves kisbuszokon vagy furgonokon nyomorogva utaznak, förtelmes a zaj, a szemét és a por.

De a reggel első óráiban a világörökség gyöngyszemével, az ókori világ 7 csodái közül az egyetlen, mindmáig fennmaradt létesítménnyel találkozunk: a gízai platón fekvő piramisokkal. Ott sorakoztak akár egy délibáb: Kheopsz, Kefrén és Mükérinosz síremlékei. Onnan, ahol a turistabuszok először megállnak, úgy tűntek mintha érintetlennek lettek volna. És akkor egyszer csak ott álltunk előtte: az ókori világ legna-

A PHILAE-I ÍZISZ-TEMPLOM OSZLOPCSARNOKA

(folytatás a 4. oldalról)

gyobb építménye, a maga 138 méteres magasságával, tökéletes méreteivel (alapjainak élhossza 230 m, meredeksége $51^{\circ}50'$), 5 millió tonnás súlyával, kb. 2 500 000 darab gránit és mészkőtömbökből összerakott Kheopsz (Khufu) Nagy Piramisa...

Akármennyire is racionalis, sőt mérnöki beállítottságú az ember, amikor élőben szembesül ezzel az égbe törő tökéletes vonalú "köröngeteggel", akaratlanul is előtör a gondolat, hogy Kr.e. 2500-ban nem lehetett ilyesmit felépíteni "külföldi segítség" nélkül... Kheopsz fáraó nyugalmát már rég megzavarták, a sírrablók kifosztották kincseitől, múmiájának már réges régen nyoma veszett. Ebben az időszakban nem festették ki a sírkamra falait, így a belső tér csak méreteiben lenyűgöző, engem viszont nagyon hamar kiűzött a bent rekedt 50 fokos meleg és a klausztofóbiám.

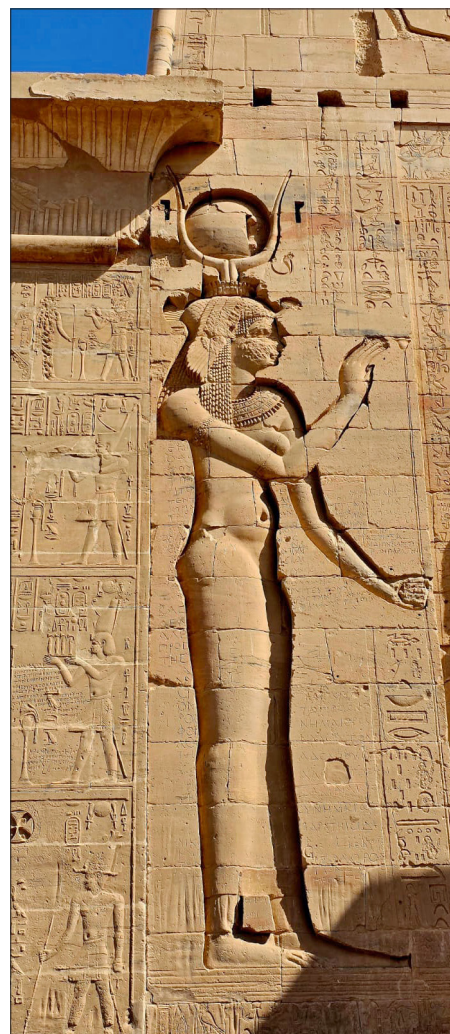
A harmadik megállónk a gízai fennsíkon képeslapszerű látványt tárt elénk - a Szfinx és háttérben a Nagy Piramis. A délutánt is a fáraódinasztiák megismerésével folytattuk, ám kissé csalódva fogadtam, hogy nem az új múzeumot (a Grand Egyptian Museum, röviden GEM, ami angolul annyit jelent ékkő), hanem még a viktoriánus időszakban épült régi Kairói Múzeumot fogjuk megnézni, ahol viszont emlékezetes maradt Kheopsz fáraó egyetlen fennmaradt, csupán 8 centiméteres szobra és természetesen Tuthankamon mesés aranymaszkja és szarkófajjai.

Következő megállónk Alexandria volt, a Földközi-tenger partján fekvő nagyváros, melyet Makedón Nagy Sándor alapított miután elfoglalta Egyiptomot és ahol valaha a világ legnagyobb világítótornya örködött a parton. A híres világítótorony rég eltűnt, helyére a középkorban védvárat építettek a muszlim vezérek, míg pompás könyvtárának romjain most egy modern bibliotéka emelkedik. Ezután következett a nílusi kalandunk. Repülővel értünk le Aswan kikötővárosába ahol már várt a folyami utasszállító hajónk, melynek fedélzetén töltöttük a következő három éjszakát. Elsőként megtekintettük az aswani gátat és vizierőművet, melyet a hatvanas években építettek a hatóságok, így érve el a Nílus áradásainak szabályozását, de célja főleg az ország megnövekedett energiaszükségletének az ellátása. A világ egyik leghosszabb folyójára gátat építeni nem kis mérnöki feladat volt, jelentősen megváltoztatta a tájat, ugyanis ekkor keletkezik a kö-

zel 500 km hosszú Nasser gyűjtőtó, amely egészen Szudánig nyúlik, szintén ekkor kerül sor olyan nemzetközi műemlékmentési akciókra mint Abu Simbel szentélyének darabonkénti átköltöztetése, vagy Philae szentélyének áthelyezése a Nílus egy magasabb szigetére.

Philae szentélye volt az első nílusmenti szakrális hely, amelyet meglátogathattunk így hát beírta magát a kedvenc helyszíneim ranglistájába. Philae Izisz istennőnek szentelték, ő az ókori egyiptomi hit legfontosabb női alakja, aki Ozirisz felesége, a szerelem, az odaadás, a női védelmezés istennője. A legenda szerint összeszedte szerett férje testrészeit (miután azt megölte, feldarabolta és szétszórta a világban a gonosz testvére Séth), így egyesítve Ozirisz újjászületett a túlvilágban, melynek fejedelmévé vált. Első ízben nem értettem, hogy miért érzem annyira otthonosan magam ezen a helyen, aztán a történelmi információk alapján egyből minden világossá vált: a templomkomplexumot a Ptolemaiosz dinasztia idején építették, akik lényegében görögök voltak, így hát a tulajdonképpeni szentély előterét egy görög agorához hasonló oszlopcsarnok előzte meg, később a római hódítás során elsőként Augustusz császár építi ki a kikötőt, majd Trajánusz egészíti ki a helyet egy sajátosan római stílusú piactérrel és szentéllyel. Itt érinthettem először hieroglifákkal televesett falakat, oszlopokat. A bejárat kétoldalán ott magaslottak a több mint 10 méteres domborművek Izisz istennő kecses alakjával, aki hívogat, hogy fedezzük fel áldásait, hatalmát, égi királynői rangját. Mindezek mellett a szentély ott-hont adott a bűzdosó kora keresztényeknek. A kopt keresztények Kr.u. a II. és III. században jelentős kisebbséget alkottak Egyiptom területén, ahol üldözésben éltek, hisz a római hatóságok nem tolerálták az új vallást. Kőoszlopba faragott kereszt és lekapart hieroglifafelirat tanúskodik a keresztények tartózkodásáról Philaenél. A délután folyamán kisebb csónakkal hajóztunk a Níluson, kellemes meglepetés volt a víz és partjainak tisztasága, majd eljutottunk egy núbiai faluhoz, ahol egy családi háznál kecskesajttal és teával kínáltak, ahol házikedvencként nem macskát, hanem krokodilt tartanak. Egy fiókát öle is lehetett venni, a természetes felnőtt példány pedig ketrecbe zárva nézett ránk rideg hüllőszemeivel.

STAN TÍMEA-ANCA

ÍZISZ TEMPLOM KAPUJÁN LÉVŐ ISTENNŐ
DOMBORMŰVE

EGYIPTOMI KOPT
KERESZTÉNY SZIMBÓLUM

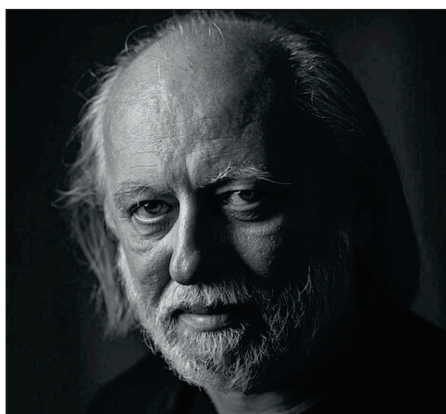
Fotók: Stan Timea-Anca
A következő számban folytatjuk.

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA MARGÓJÁRA

KRASZNAHORKAI LÁSZLÓ: SÁTÁNTANGÓ

Két Irodalmi Nobel-díjast tudhat magáénak a magyar nemzet, a magyar nép. Mindkettő kortásunk, hiszen **Kertész Imre** (1919-2016) is alig tíz éve, hogy elhunyt. A Sorstalansággal beírta nevét a világirodalomba. 1975-ben megkapta a megérdemelt Nobel-díjat. **Koltai Lajos** 2005-ben filmet is készített belőle. Több mint 20 kötetet publikált. **Krasznahorkai László** Gyulán született 1954-ben és decemberben vehette át a nivós díjat. Kitüntetés nemcsak az említett személyeknek, hanem a magyar népnek, a magyar nyelvnek is.

Az Irodalmi Nobel-díjas író 1985-ös, depütáló regénye egy irodalmi fikció. A kíváncsiság, meg az író hírneve vitt rá, hogy elolvassam. A regény két részből áll. Az első részben megismrejük a lepusztult volt mezőgazdasági telep lakóit, akik semmittevéssel töltik napjaikat. Helyzetük kilátástalan, kiszolgáltatottak. Egy megváltóra, egy Messiásra várnak. Irimiás és Petrina a szóbanforgó két személy, akiket ugyan halottnak hittek, de mégis reménykednek. (Kiderült, hogy közönséges munkakerülők, akiket a hatalom besorozott, besúgók lettek). A telep különce, a doktor, aki elszigetelten él, iszik, ablakából mindent figyel

KRASZNAHORKAI LÁSZLÓ

és mindenről jegyzetet készít. A lakók nagyjából a kocsmában töltik idejüket: isznak, civakodnak, néha verekednek. Estike, egy ütődött gyerek, akiből még a bátyja is csúfot űz. Pénzt ásat el, és azt öntözteti, hogy nőjön, gyarapodjon. Halálra rémiszti a hűgát, azzal, hogy kiássa és elviszi a pénzt. A leányka patkánymérget szerez és megöli magát. A második részben megérkezik a várva-várt Irimiás és lelkesítő beszédet mond. Vákolja egy új üzletnek, vállalkozásnak a lehetőségét, ami megoldhatja gondjaikat. Új reményekkel és illúziókkal káp-

ráztatta el. Ráveszi őket, hogy dobják össze maradék megtakarításukat az új üzlet felvirágoztatására. Burokratikus ügyintézésre hivatkozva, el kell halasszák a vállalkozás beindítását. Erre az átmeneti időre az elhagyatott kastélyba húzzák meg magukat. Itt várják be Irimiás érkezését, aki meggyőzi az embereket, hogy egy időre szét kell szóródjanak a megyében. Teherautóra pakolják battujukat és bemennek a közeli városba. Itt, szétszórja különböző családokhoz, ezer forint költőpénzzel. Közben leadja a „jelentést” a hivatalnak Az utolsó fejezetben, újra találkozunk a doktorral, aki az első részben eltűnt, mert otthagya házvezető nő és útra kellett kelljen, hogy bevásároljon (elfogyott az alkoholja is). Rosszul lett, kórházba került. Most, újra otthon van az elnyagolt lakásában. Folytatja megfigyeléseit, naplója írását. A cselekménynek nincs befejezése, minden kezdődik előről (hiszen maga az orvos írta, írja a történetet). A hamis próféta (Irimiás) újra félrevezette az embereket, visszaélt bizalmukkal. Ismerős jelenség.

Az írónak gazdag a munkássága. 22 publikált könyve van, több mint 40 nyelvre lefordították. **Tarr Béla** 1994-ben azonos címmel filmet készített a regény alapján.

FARKAS ALADÁR

KIVÁLÓ ÉRTÉKEINK, A HUNGARIKUMOK

A hungarikum nevében is mutatja, hogy a magyarság csúcsteljesítményét jelölő gyűjtőfogalom, amely olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értéket jelent, amely a magyarságra jellemző tulajdonság, egyediség, különlegesség és minőség.

A kétezres évek elején többirányú összefogás eredményeként szerveződő, a magyarság értékeit összegezni, rendszerint kívánó mozgalomként indult útjára. Hamarosan létrejött a hungarikum törvény (2021), amely megfogalmazza hogyan válhat valami hungarikummá. A 12 csoportba foglalt értékeke mára 98 hungarikumot képviselnek, ezek az UNESCO világörökségi helyszínek, szellemi, kulturális, anyagi, tárgyi örökség területeiről kerültek be a Hungarikumok Gyűjteményébe. Ezek mindegyike a világon egyedülálló, kiváló érték. Olyan csoportok léteznek, mint az ételek, italok.

Pálinka – hagyományos gyümölcsparlat készítése, fogyasztása mélyen gyökerezik a magyar köztudatban.

Tokaji aszú: egyik leghíresebb magyar bor, a Tokaji Borvidéken készül későn leshedett, mazsolaszerű szőlőszemekből

Gulyásleves: világszerte ismert, ősi állattartó életmódot folytató őseinktől származik. Egy kis etimológia is kívánczik ide. Gulya = marhacsorda, gulyás = a gulyára felügyelő pásztor, így az étel alapanyaga a marhahús.

A magyar konyha alapját képezi a **paprikaőrlemény**, kalocsai édesnemes, csípős, vagy a Szegedi paprika. Tudásunk szerint a paprika őshazája Mexikó, az 1500-as évektől török közvetítéssel „vörös török-bors” néven terjedt el nálunk. Eleinte dísznövény, majd gyógyszer volt, később nemzeti fűszerünké vált, színe, illata túlszár indiánok paprika fajtáin. Szent-Györgyi Albert magyar professzornak Nobel-díjat hozott a paprik: a C-vitamin felfedezéséért.

Védettséget, nemes besorolást kapott a Csabai kolbász, Gyulai kolbász, Pick téli szalámi a hagyományos tájjelegük miatt.

A Gyűjtemény legalább 25 agrár alapú

kiválóságot sorol fel, ilyenek mint pl. Magyar akác, Magyar akácméz, Makói hagyomány, Magyar szürke szarvasmarha, Ujvári keserűlikőr, Debreceni páros kolbász, Fröccs, Szikvíz (Jedlik Ányos találmánya), Alföldi kamillavirág, Kürtöskalács, Piros Arany, Erős Pista (a legutóbbi ürexpedíció során az ürbe is felkerültek), Törley pezsgő, Egri Bikavér, Szentesi paprika, Szaloncukor, Hatvani Aranyfácán sűrített paradicsom, Magyar pásztor- és vadászskutyák.

Annyira gazdag ez az örökség, hogy valóban csak a felsorolás erejéig tudunk velük foglalkozni. Az Értékelő Szakbizottságok érdeme, hogy összegyűjtötte – és gyűjti folyamatosan – köztudaba hozta, és főleg a hamisításoktól védi ezeket az értékeinket. A felsorolás nem lehet teljes, szinte kimaradt a világhírű Magyar libamáj, Dobostorta.

Valamilyen rendszert tekintve, betartva a következő alkalommal az Egészséges életmód, Ipari megoldások témakörébe tartozó értékekről beszélünk.

BALLAI ERZSÉBET

MESÉLŐ MÚLT

Borszék Gyergyó-Ditró és Szárhegy Csik megyei községek osztatlan tulajdonát képezvén, azok választott közegeikkel házilag kezeltek a hatalmas telepet, amely tíz meg száz munkás kezet foglalkozhat, tíz meg száz embernek ad kenyeret. Ilyen tekintélyes teleppé Borszék mindenre csak 80 év alatt fejlődött. Ismerték ugyan azelőtt is a borszéki vizeket, alkalmazásuk azonban csak igen kis körre szorítkozott. Borszék története alig két százados. Két száz esztendővel ezelőtt, hol most olyan pezsgő az élet, nagyon csendes volt minden, legfőlebb csak a nyájakat legeltető pásztorok, vagy a bölény üzésiben, a vadak felhajtatásában eltévedt vadászok lármája törte meg mikor az erdők néma csendjét.

A telep két részből áll: alsó és felső Borszékból. Alsó-Borszékon van a telep üveggyára, zúzda- és fűrészmalma, kőszénbányája; itt vannak az üzleti hivatalok, itt a hivatalnok- és munkás lakások. Alsó-Borszék Felső-Borszék 20 percnyi távolságra esik. A Felső-Borszékra vezető úton felfelé haladva, jobbra egy gyönyörű hegygel, a 917 méter magas Kerekcsézzel találkozunk, tovább folytatva utunkat egyszerre csak elélnk tűnik Felső-Borszék a tulajdonképpen fürdő- és forrás telep a maga igéző pompájában, nagyszerűségében. Felső Borszék parkszerű berendezése által igazán meglepő panorámát nyújt. A fürdőtelep középpontja a »Főkút«, mellette a svájci stílusban épült töltőház, e fölött egy oldalt nyitott csarnok a zenészek számára. Akik ismerik a Főkút vizét, méltán tartják a savanyú vizek királynak, mert az csakugyan Európának rangban legelső élvezeti vize. E víz képezi tárgyát annak a virágzó üzletnek, mely azt 3 és fél millió palackban távol

keletre egész Konstantinápolyig bevezette. Borszék jövőjében vetett reményem nem helyezi nagyon távolra az időt, midőn a borszéki víz uralma kiterjed még messzibbre keleten és nyugaton, midőn az üzlet intenzivitása folytán a vízszükséglet az Arany János, József főherceg, Kossuth és a többi kútból fogják fedezni, midőn a savanyú vizek királya elől végleg meghátrálnak az idegen földről dob- és trombitaszó mellett importált kétes értékű ásványvizek. A Főkút 4 bádócsőven önti ki meglehetősen vékony sugarakban tartalmát. A vizet üvegekben fogják fel, s ha megtelik modern dugaszoló gépek alkalmazásával, kitűnő minőségű dugókkal, majd cink kupakkal elzárják. Tavasztól kezdve a borszéki víz egyszersmind a legjobban kezelt vizek közé is fog tartozni. Ez időtől kezdve ugyanis az Oelhofer-Walter-féle gépet fogják használni a víz töltésére, a legtökéletesebbet, amit e téren a balneotechnika csak produkált. Alkalmazása mellett a töltésnél, dugaszodónál, a vízből semmi sem vesz el, biztosítva lesz a palackba vont víz számára a forrás friss vizében foglalt összes szilárd és légnemű alkotórész. Ismeretes dolog, hogy az ásványvizek főképpen a levegővel való érintkezés által változnak meg összetételükben. A levegő oxigénjének hatására ugyanis a szénsavtól oldva tartott szilárd részek oldhatatlanná válnak, vékonyabb-vastagabb üledék alakjában gyűlnek össze az üreg alján. Az itt végbemenő kémiai átalakulások ezen terméke, melyben a vizek sokszor leghatásosabb alkatrészeit veszítik el, palackokba vont vizeink legfőbbjét állandóan szokta díszteleníteni. Márpedig csupán csak az oldatban lévő szilárd alkotórészek hatnak gyógyítólag, a csa-

padék alakjában kiváló oldatlan részek inkább károsan hatnak a szervezetre. Az orvosok főképpen éppen azon alkotó részekért rendelik betegeiknek a vizet, ezekért, mely a részkezelés következtében oldatlan állapotba menvén, a szervezetre gyógyító hatását nem érvényesíthetik. Az ilyen víz nem azonos a forrás üde vizével, nem felel meg a vignettán olvasható elemzési adatoknak. Arra kár pénzt pazarolni. A borszéki víz tavasztól kezdve kezelés tekintetében is fölötté fog állani a hazai és külföldi vizek legtöbbjének. Ki ezentúl Alexandriában, Konstantinápolyban, Budapesten, Párizsban, Londonban, vagy New Yorkban borszéki vizet hozat haza a kereskedésből, az tényleg azt a kellemes, izgató, szénsav gyönyöktől mintegy forrásban lenni látszó, buzgó, kristálytisza vizet élvezi, mely fenn Magyarország keleti határán, égre törő bértek alján csodaszép fenyőligetek ölében a Főkútból előtör. A csinos villák, a nagyvárosi szabású vendéglők, a stílszerűen épített fürdők, a díszesen körülvett és befedett kutak, a karcsú tornyú templom, a táviró- és postahivatal épülete, az olvasó-, billiárd-, zongora- és játszótermekkel kibővített bálház, az orvosi lakás meglehetősen szétszórtan fekszenek a gyönyörű völgyben. E tekintetben Borszék előnyösen különbözik az u. n. világfürdőtől, amelyekben akár csak egy városban ház-ház mellett fekszik. Borszék és a világfürdők fekvéséről szólva, eszembe jut egy kiváló publicistánk itt is jól alkalmazható hasonlata. Borszék vadlány, a természetnek piros-pozsgás, egészségtől duzzadó gyermeke. Tagjairól festői ruhadarabok csüngnek alá; a ruhadarabok közül a legszebb tagokat mutogatja, tán épp azért, mert nem ismeri a derékfűzőt. A nyugati országok világfürdője toillatott felcziczomázott dáma, ki nemcsak a vállfűzőt ismeri, hanem még a pirosítót is. Borszékon az épületeket, fürdőket, kutakat a legnagyobb gonddal fenntartott utat pompás fenyősfányok kötik össze. A Főkút az Erzsébet- és az alsó sétáló hely között fekszik. A Főkúttól alig 15 lépésnyire az Erzsébet-sétáló helyen buzog fel az Erzsébet-forrás. A Főkút előtt egy gyönyörű kertet átalakított tér van, a Deák-tér, melyet méltán tartanak a műkertészet remekének. A tér közepén díszes szökőkút van, melynek torkából hatalmas vízoszlop tör a magasba. A Főkút közelében van a fürdő második nevezetessége az Ó- és Új-Lobogó-fürdő.

(folytatás a 7. oldalon)

(folytatás a 6. oldalról)

A két fürdő közös burkolattal van körülvéve, s három tükörfürdővel ellátva. A medencéket kényelmes öltözőkabinok veszik körül. A víztükrök fentlenek, hogy a vízből millió meg millió buborékban felgyöngyöző, kiáramló szénsav utat találhasson az eltávozásra. Ezen óvó intézkedés nélkül a nagy gázkiömlés folytán felgyülemelő szénsav a fürdőben való tartózkodást lehetetlenné tenné.

A Lobogók forrásai 8.7—9.1°C, hőmérsékletű szénsavval túltelített savanyú vizet szolgáltatnak. A vízbe lépve a rendkívüli hideg és szénsav egyidejű hatására a test sajátságos változáson megy keresztül, a szervezetet különös érzés fogja el; a test rákvörös lesz, elzsibbad, zsi-bong, felhevül, majd dideregni kezd. Ezután az

egészség veszélyeztetése nélkül nem lehet továbbra is a vízben maradni; a fürdőt szükségképpen el kell hagyni. Nagyon erős szervezetűnek kell annak lennie, ki 10—15 percig kitartja e vízben. A víz izom, ideg edző, erősítő hatása a csodával határos. Fürdés után a legnagyobb erőfeszítésre képes az ember, mintha a szervezet, mintha a végtagok megkönnyebbültek volna. A víz a lábizmoknak bámulatos könnyűséget, ruganyosságot, ha ez ólosságot, fürgeséget kölcsönöz; játszva, a legnagyobb könnyűséggel tesz meg olyan hegyi utakat, a milyenek megtételére azelőtt képtelennek érezte magát.

Ellenzék, 11. évfolyam, 1890-06-11 / 130. szám

KÖZREADJA: PETHŐ CSONGOR

GONDOLATOK A TAVALYI KULTURÁLIS RENDEZVÉNYEKRŐL

FOTÓ A MŰKEDVELŐ SZÍNJÁTSZÓCSOPORTOK TALÁLKOZÓJÁRÓL

2025 során számos kulturális rendezvény valósult meg településünkön, amelyek megszervezéséhez és lebonyolításához sok önkéntes, segítő és támogató járult hozzá. Ezúton szeretnénk köszönetet mondani mindenkinek, aki munkájával, támogatásával vagy jelenlétével hozzájárult a programok sikeréhez.

Sajnálattal vesszük tudomásul, hogy voltak olyanok, akik különböző okok miatt nem tudtak részt venni az eseményeken. Ugyanakkor fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a jövőben nagyobb aktivitást és nyitottságot szeretnénk a helyi lakosok részéről, hiszen ezek a rendezvények közösségünkért jönnek létre.

Szívesen fogadjuk a lakosság véleményét és

javaslatait arra vonatkozóan, miként lehetne a programokat még vonzóbbá és közösségépítőbbé tenni, hogy valóban mindenki jól érezze magát. Egy rendezvény sikere nemcsak a szervezők elhivatottságán múlik, hanem a résztvevők jelenlétén és támogatásán is.

Gyakran elhangzanak kritikák: ha van program, felmerül a kérdés, hogy kinek és miért, ha pedig nincs, akkor az, hogy „itt soha semmi nem történik”. Bízunk abban, hogy közös gondolkodással, egymás iránti tisztelettel és együttműködéssel olyan rendezvényeket hozhatunk létre, amelyek valóban a közösség javát szolgálják.

MOSNEÁG ILONA

SAKK VODA COSTELLEL

A 2025. NOVEMBERI/DECEMBERI SZÁMBÓL

A novemberi/decemberi számban megjelent feladvány megoldása:

1 -Fc5!+

2bxc5-Hf3!+

3gxf3-Bg8+

4Kh1-Hf2#

Megoldás: Voda Costel

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borsec@gmail.com e-mail címre.

A megoldást a következő számban közöljük.

*Bástya=B / Huszár=H / Futó=F / Vezér=V / Király=K. A gyalogot nem jelölik, csak a mezőt ahová lépnek.

ÚJ DIAGRAMM:

A FEHÉR LÉP, MATT 3 LÉPÉSBŐL.

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS KAPURÓL KAPURA:

2026. FEBRUÁR 16. HÉTFŐ
2026. MÁRCIUS 16. HÉTFŐ

BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA - ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Móga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Elekes Szabolcs, Farkas Aladár, Fazakas Emese, Ferenczy József, Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Pethő Csongor, Stan Tímea Anca

Számítógépes szerkesztés: Móga Attila / Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós

A cikkek tartalmáért az aláíró személy a felelős.